

Wyrok z dnia 22 listopada 2001 r.

I PKN 701/00

Nauczycielowi przeniesionemu do innej szkoły na jego wniosek, uzasadniony likwidacją dotychczasowego pracodawcy, nie przysługuje odprawa przewidziana w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.).

Przewodniczący SSN Barbara Wagner (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera, Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2001 r. sprawy z powództwa Janusza R. przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy w D. o odprawę pieniężną, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 25 maja 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację;

zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 250 zł, w pozostałej części odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 25 maja 2000 r. [...] oddalił apelację Janusza R. od wyroku Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 19 listopada 1999 r. [...], oddalającego powództwo apelującego przeciwko Urzędowi Gminy i Miasta w D. o odprawę.

Sąd ustalił, że powód, będący nauczycielem mianowanym wychowania fizycznego w Publicznej Szkole Podstawowej w D., w dniu 14 maja 1999 r. złożył wniosek do Dyrektora Gimnazjum w D. o zatrudnienie go od dnia 1 września 1999 r. w trybie przeniesienia na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. W dniu 26 maja 1999 r. Dyrektor Gimnazjum w D. podjął decyzję o przeniesieniu Janusza R. do tej szkoły z dniem 1 września 1999 r. Powód nie składał do Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej wniosku o rozwiązanie stosunku pracy

z powodu likwidacji szkoły. Dyrektor szkoły wydała mu wprawdzie świadectwo pracy, jednak uczyniła to nieprawidłowo pod wpływem błędnej informacji.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 zdanie 1 Karty Nauczyciela, odprawa pieniężna przysługuje nauczycielowi, z którym dyrektor szkoły rozwiązał stosunek pracy na jego wniosek z przyczyn określonych w ust. 1. Przeniesienie w trybie art. 18 Karty Nauczyciela nie powoduje rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy. Skoro powód nie składał wniosku o rozwiązanie stosunku pracy w związku z likwidacją szkoły i nie został z nim rozwiązany stosunek pracy - nie nabył prawa do odprawy.

Janusz R. zaskarżył kasacją ten wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu pierwszej instancji. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 20 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela „polegającą na nieprawidłowym uznaniu przez Sądy obu instancji, że w stanie faktycznym sprawy, mając na uwadze okoliczność całkowitej likwidacji szkoły, w której powód Janusz R. zatrudniony był w charakterze nauczyciela mianowanego, fakt złożenia przez niego ustnego wniosku o rozwiązanie stosunku pracy, który to wniosek przyjęła była dyrektor szkoły Irena G. i na tej podstawie wydała powodowi świadectwo pracy, brak jest podstaw do przyjęcia”, że powodowi przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, pełnomocnik skarżącego wniosła o zmianę obu wyroków „przez zasądzenie na rzecz powoda żądanej kwoty 6.211 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 1999 r.”, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skargi twierdzi się, że powód złożył Dyrektorowi Publicznej Szkoły Podstawowej w D. wniosek o rozwiązanie stosunku pracy, co „udokumentowane zostało wydaniem stosownego świadectwa pracy”. Ponieważ nigdy nie złożył wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, „zachodziła konieczność rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę, który w osobie dyrektor Ireny G. taką decyzję podjął. Działanie władz szkolnych wymuszające wręcz na powodzie złożenie wniosku o przeniesienie w trybie art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela jest niedopuszczalną próbą obejścia prawa, przez pozbawienie powoda odprawy gwarantowanej w art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela. Powód modyfikując swój wniosek o rozwiązanie z nim stosunku pracy działał pod wpływem błędnego pouczenia ze strony władz szkolnych, iż zatrudnienie go w nowopowstałym Gimnazjum w D. nastąpić może ‘jedynie’ na podstawie art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela”. Stosunek pracy powoda ustał 31 sierpnia

1999 r., a nową pracę w Gimnazjum podjął on w dniu 1 września 1999 r. Po ustaniu zatrudnienia nie mogło nastąpić przeniesienie „w ramach stosunku pracy”.

Zdaniem pełnomocnika Janusza R., pomimo braku aktu mianowania, należy przyjąć, że nowy stosunek pracy został z powodem nawiązany „w oparciu o przepis art. 10 ust. 2 Karty Nauczyciela”, „przez mianowanie z mocy prawa”, gdyż „będąc wcześniej nauczycielem mianowanym spełnia warunki z art. 10 ust. 2 i 3 ustawy Karta Nauczyciela”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393¹¹ KPC, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji biorąc pod rozwagę z urzędu jedynie nieważność postępowania. Ponieważ skarżący nie wskazał jako podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania i nie zakwestionował ustaleń stanowiących faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, ustalenia te trzeba uznać za niewadliwe. Jest nimi związany także Sąd Najwyższy rozpoznający kasację.

Sąd ustalił, że Janusz R. nie składał do dyrektora likwidowanej z dniem 31 sierpnia 1999 r. Publicznej Szkoły Podstawowej w D. wniosku o rozwiązanie stosunku pracy. Z powodu likwidacji szkoły nie doszło ani do rozwiązania z nim stosunku pracy, ani do przeniesienia go w stan nieczynny. Skarżący został bowiem, na jego wniosek z dnia 14 maja 1999 r., przeniesiony z dniem 1 września 1999 r., na podstawie art. 18 Karty Nauczyciela, na stanowisko nauczyciela wychowania fizycznego w Gimnazjum w D. aktem dyrektora tej szkoły z dnia 26 maja 1999 r.

Wedle art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym przed jego nowelizacją ustawą z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239), likwidacja szkoły uzasadnia przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny lub, na wniosek nauczyciela, rozwiązanie stosunku pracy z końcem roku szkolnego po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu (ust. 3). W przypadku rozwiązania stosunku pracy nauczycielowi przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego (ust. 2). Odprawa stanowi przede wszystkim swego rodzaju rekompensatę - odszkodowanie i zadośćuczynienie - za utratę pracy. Można w niej także dostrzec elementy socjalne, gdyż zapewnia nauczycielowi i członkom jego ro-

dziny niezbędne środki utrzymania przez czas konieczny na znalezienie nowych (innych) źródeł pozyskiwania dochodu. Nauczycielowi, którego stosunek pracy wygasł wskutek upływu sześciomiesięcznego okresu pozostawania w stanie nieczynnym odprawa nie przysługuje (ust. 6). Równoważą ją otrzymywane w tym czasie wynagrodzenie.

Regulacja zawarta w art. 20 Karty Nauczyciela dotyczy tych nauczycieli, których dalsze zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć nie jest możliwe. Chodzi, oczywiście, o brak możliwości zatrudnienia w dotychczasowej szkole. Nie jest jednak wyłączone w takich razach możliwość zatrudnienia nauczyciela, na jego prośbę lub za jego zgodą, w innej szkole w trybie przeniesienia służbowego. Należy bowiem przyjąć, że dobrem prawnie chronionym jest przede wszystkim miejsce pracy, a ustanie zatrudnienia - koniecznością, której nie można było zapobiec z przyczyn obiektywnych. Przy tym, dopuszczalność przeniesienia nauczyciela na podstawie art. 18 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. nie jest powiązana z żadnymi konkretnymi przyczynami, które mogą dotyczyć zarówno nauczyciela, jak i obecnego lub przyszłego pracodawcy.

Przeniesienie jest zwykłym sposobem zmiany stosunku pracy nauczyciela mianowanego. Po przeniesieniu pozostaje on z nowym pracodawcą w tym samym stosunku pracy, choć niekiedy na innych warunkach niż uprzednio. Akt przeniesienia określa datę rozpoczęcia pracy w „nowej” szkole, która może być zbieżna, i na ogół - ze względów organizacyjnych - jest zbieżna, z dniem rozpoczęcia roku szkolnego. Nie znaczy to, że akt ten nie może być wydany z inną datą, przypadającą przed zakończeniem roku szkolnego u dotychczasowego pracodawcy. Wywody pełnomocnika skarżącego dotyczące rozwiązania stosunku pracy z Publiczną Szkołą Podstawową w D. wskutek wydania przez jej dyrektorkę świadectwa pracy i nawiązania stosunku pracy w Gimnazjum w D. na podstawie mianowania z mocy ustawy (art. 10 ust. 2 Karty) stanowią spekulacje co by było, gdyby skarżący nie został przeniesiony do tego Gimnazjum przez jego dyrektora. Są więc zupełnie oderwane od prawidłowo ustalonego stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====